[2025] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 48:2025 ਆਈ. ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 194

ਬੀ.ਵੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ

ਬਨਾਮ

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2025 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 654)

10 ਫਰਵਰੀ 2025

[ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਸੀਨੀਅਰ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 504, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ' ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ss.269, 270 ਅਤੇ 504 02.02.2022 ਨੂੰ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਝਿੜਕਿਆ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 269, 270 ਅਤੇ 504, ਆਈਪੀਸੀ-ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਦਰੁਸਤਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਮੁਖੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ - ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜੂਨੀਅਰਾਂ/ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਸੀ - ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਸਤ, ਢਿੱਲੇ ਅਤੇ ਢਿੱਲੇਪਣ ਵਾਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝਿੜਕਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ,

ਬੀ.ਵੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸੀਨੀਅਰ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ' ਵਜੋਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਨਸੀਹਤ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਗੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26, 27, 28, 29]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਧਾਰਾ 504 - ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ - ਪਹਿਲਾ, ਐਕਟਸ ਰੀਅਸ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਭੜਕਾਹਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਦੂਜਾ, ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਰਨ, ਭਾਵ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਭੜਕਾਹਟ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ - ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੇਸੇਂਡੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਭੜਕਾਹਟ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇੰਨਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਪਰਾਧ ਉਦੋਂ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਰਨ - ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਕਿ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22, 23]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ [1992] 3 ਸਹਾਇਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 735: (1992) 1 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 335; ਫਿਓਨਾ ਸ਼੍ਰੀਖੰਡੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [2013] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 240: (2013) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 44; ਮੁਹੰਮਦ ਵਾਜਿਦ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ [2023] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 313: 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ SC 951 - ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1973; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ; ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ; ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ; ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ; ਸੀਨੀਅਰ ਦੀ ਨਸੀਹਤ; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 504।

ਉਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2025 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 654

2022 ਦੇ ਸੀਆਰਪੀ ਨੰਬਰ 11653 ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 03.05.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀ

ਚੱਲਾ ਕੋਡਨਰਾਮਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਹਿਤੇਂਦਰ ਨਾਥ ਰੱਥ, ਪਰਮਾ ਨੰਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉੱਤਰਾ ਬੱਬਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵੀਨਾ ਸਹਿਗਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਮਾਇਆ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘ, ਹਰਸ਼ ਪਰਾਸ਼ਰ, ਚਾਣਕਿਆ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁਣਿਮਾ ਨਾਇਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.

1. ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

2. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ 3 ਮਈ, 2024 ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਜੋ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 11653 ਆਫ਼ 2022 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 19732 ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ

ਬੀ.ਵੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 18603 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 269, 270 ਅਤੇ 504 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ 2022 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 1771 ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ XI ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ।

ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ: -

4. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਐਂਪਾਵਰਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਪਰਸਨਜ਼ ਵਿਦ ਇੰਟਲੈਕਚੁਅਲ ਡਿਸਏਬਿਲਿਟੀਜ਼, ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਰੋਗ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 2 ਫਰਵਰੀ, 2022 ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਉਸਨੇ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਝਿੜਕਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਾਕਟਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੀਨਾ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗੀ।

5. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 5 ਫਰਵਰੀ, 2022 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਬੋਵਨਪੱਲੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 269, 270, 504 ਅਤੇ 354 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 27 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ

---

1 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਹਾਈ ਕੋਰਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ'

3 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਆਈਪੀਸੀ' ਲਈ

4 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, "ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

5 ਸੰਖੇਪ 'ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ)' ਲਈ

6 2022 ਦੇ ਨੰਬਰ 65 ਲਈ

ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 269, 270 ਅਤੇ 504 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 7 ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਰਗੀਆਂ ਛੂਤ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ8 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2022 ਦੇ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 1771 ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੈਰਿਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 3 ਮਈ, 2024 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ: -

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਤੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

8. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ

---

7 ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰ. 1771 ਆਫ਼ 2022

8 ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 11653 ਆਫ਼ 2022

ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਿਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕਥਿਤ ਕੰਮ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦੇ ਲਾਪਰਵਾਹ ਅਤੇ ਆਲਸੀ ਰਵੱਈਏ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਡਿਊਟੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਦੋਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਦਨੀਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ: -

9. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਫਤਰੀ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ 2 ਫਰਵਰੀ, 2022 ਨੂੰ ਹੋਈ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਝਗੜੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

10. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ, ਮਾਸਕ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ/ਛੁੱਟੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੇ।

11. ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ:

12. ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

13. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਝਿੜਕਦਾ ਅਤੇ ਝਿੜਕਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 269, 270, 504 ਅਤੇ 354, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 27 ਸਤੰਬਰ, 2022 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 269, 270 ਅਤੇ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 354, ਜੋ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਕੈਟੇਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਹੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:-

"102. ਅਧਿਆਇ XIV ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ

ਬੀ.ਵੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੀਕ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚੈਨਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੂਚੀ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(1) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼, ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

(4) ਜਿੱਥੇ, ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਜੀਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੰਨੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

(6) ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ (ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(7) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹਨ ਜੇਕਰ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

15. ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 269, 370 ਅਤੇ 504 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਵੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਉਕਤ ਫਰਮ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਨ। 02.02.2022 ਨੂੰ ਐਲਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਬਹਿਸ ਹੋਈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਵੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਲਡਬਲਯੂ-1 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੈਰੀ ਅਨੁਰੂਪਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੋਤੀ ਐਲਡਬਲਯੂ-7 ਜੋ ਕਿ ਨਰਸ ਹੈ, ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੈਰੀ ਅਨੁਰੂਪਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ.ਵੀ. ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬੀਪੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਰੌਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅੱਗੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਦੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਨ, ਸਟਾਫ਼ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸੰਕਰਮਣ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਣ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਐਨਆਈਏਐਮਐਚ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਕਤੂਬਰ, 2021 ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ LW-1 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 02.02.2022 ਨੂੰ 23.00 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਉਹ NIEPID ਵਿੱਚ CDEIC ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ LW-1 ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਚੀਕਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। LW-1 ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚੀਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਕੰਬ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਸੀਨਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਝਿੜਕਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ PPE ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਦੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਪਲਾਈ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ICU ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਰੌਲੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਛੁੱਟੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਉਸਨੇ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮੀਮੋ ਭੇਜਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸੰਕਰਮਣ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਫੈਲਣ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਬੀਵੀ ਰਾਮ (sic) ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਿੰਟ 5000 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। 269, 270 ਅਤੇ 504 IPC।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

16. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਕਤੂਬਰ, 2021 ਤੋਂ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝਿੜਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। 2 ਫਰਵਰੀ, 2022 ਨੂੰ, ਰਾਤ 11 ਵਜੇ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਵਿਡ-19 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖੇ ਗਏ PPE ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਦੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

17. ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 269 ਅਤੇ 270 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਵਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ

ਲਈ ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸਪਲਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇ. ਨਾਗਾਰਾਨੀ ਮਿਤੀ 8 ਫਰਵਰੀ, 2022, ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਰਤ ਨਾਇਕ ਮਿਤੀ 9 ਫਰਵਰੀ, 2022, ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਵਿਖੇ ਡੇਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਵਿਖੇ ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ, ਮਾਸਕ ਜਾਂ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

18. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੰਦਰ ਗਈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਹਿਸ, ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਾਲ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਝਗੜਾਲੂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

19. ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਫਿਓਨਾ ਸ਼੍ਰੀਖੰਡੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, 10 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ: -

"13. ਧਾਰਾ 504 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਏ) ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ, (ਬੀ) ਅਪਮਾਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ (ਸੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਭੜਕਾਹਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਏਗੀ। ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਭੜਕਾਹਟ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 504 ਦੇ ਤੱਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ

ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 504 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

14. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 504 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। "(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

20. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੀ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਪਿਛੋਕੜ ਤੱਥ, ਹਾਲਾਤ, ਮੌਕਾ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਮਾਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਚਰਣ ਜਿਸਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹਨ। ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

21. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਵਾਜਿਦ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, [11] ਧਾਰਾ 504, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ, ਇੱਕ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:-

"28. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 504 ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਪਰ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸੰਜਮ ਵਰਤ ਕੇ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਘੋਰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਖਾਸ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਜੀਬ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਠੰਢੇ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਆਮ ਆਮ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਸਟ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਸ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਸੁਭਾਅ।

29. ਸਿਰਫ਼ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਰੁੱਖਾਪਣ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਤੱਤ ਜੋ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਰੁੱਖਾਪਣ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਬੇਤੁਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭੜਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

23. ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟਸ ਰੀਯੂਜ਼ਿੰਗ - ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਜੋ ਭੜਕਾਹਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਪੁਰਸ਼ ਕਾਰਨ, ਭਾਵ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਭੜਕਾਹਟ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੇਸੇਂਡੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਨਾ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਭੜਕਾਹਟ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇੰਨਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਉਦੋਂ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਰਨ ਨਾਲ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਕਿ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ' ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਭੜਕਾਹਟ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। 'ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪਮਾਨ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਮਾਨ' ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇ।

25. ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭੜਕਾਇਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ' ਅਤੇ ਭੜਕਾਹਟ ਇੰਨੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ' ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਅਪਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

26. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਅਸਹਿ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੂੰ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਮੁਖੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਸੰਸਥਾ (ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ) ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਅਸੀਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜੂਨੀਅਰਾਂ/ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਸੀ।

27. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਸਤ, ਲਾਪਰਵਾਹ ਅਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੂਜੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

28. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਝਿੜਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 'ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ' ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ

ਇਹ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 504, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਮਾਨ' ਵਜੋਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਨਸੀਹਤ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

29. ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ (ਕਾਰਜ ਸਥਾਨ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੂਰੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਾਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

30. ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 3 ਮਈ, 2024 ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਵਿਦਵਾਨ XI ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 269, 270 ਅਤੇ 504 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 2022 ਦੀ ਸੀਸੀ ਨੰਬਰ 1771 ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

31. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

32. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

*ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ